

Anhavan kiukunpurkaus

■ Pentti Linkola

Jaakko Anhava on outo olento. Hänen puheen- vuorossaan (*Tieteessä tapahtuu* 2/2011, s. 48–52) minua jäi ensimmäiseksi mietityttämään hänen ilmoituksensa, että hän on luonnonystävä, peräti ”rakastaa luontoa”. Tästä kaipaisi näyttöä. Kuinka suuria lahjoituksia häneltä on saanut WWF, Greenpeace, Luonnonsuojeluliitto, Luonnonperintösäätiö, Itämerisäätiö? Onko hän niiden kuukausi- tai vuosilahjoittajakummi? Tai kenties hän on yksityisesti ostanut metsiä, soita, saaria luonnonsuojelualueiksi?

En tunne, en tiedä. Mutta kun vaivaudun ihmettelemään, mistä hänen luonnonrakkautensa kumpuaisi, joudun perustellun epäilyn valtaan. Se rakastaminen on paljon sanottu. Ei se synny tyhjistä eikä jää elämäntavassa näkymättä. Kuinka monta tuhatta tai sataatuhatta kilometriä Anhava on vaeltanut reppu selässä, soutanut, melonut, hiihtänyt, tarponut lumikengillä metsissä, saaristoissa, soilla, tuntureilla?

Suomi on – tässä mielessä – pieni maa, ja meillä vannoutuneet luonnonharrastajat, ovat he sitten kasvi-, lintu- tai hyönteisihmisiä tai luonnon kokonaisuuksien, eloyhteisöjen tutkijoita, tuntevat toisensa, myös yhdistyksiin kuulumattomat yksinäiset sudet tulevat ennen pitkää esiin. Näissä ympyröissä ei koskaan ole kuultu nimeä Jaakko Anhava. Sen sijaan, esimerkiksi, Pertti Koskimieheen, joka myös on kirjoittanut tässä lehdessä, törmään jatkuvasti

– vaikka olen tavannut vain muutaman kerran ohimennen – luonnon tutkijana, luontokirjojen tekijänä, kolumnien kirjoittajana, luontolehden toimittajana, radion luontoasiantuntijana, maastoretkeilijänä Suomenlahdelta tuntureille.

Unohdetaan siis tämä luonnonystävyyys ja katsotaan Anhavan kirjoitelmaa jonkinlaisena harhautuneen humanistin purkauksena. Hänellä on yritystä ymmärtää maailman tilaa ja syväekologista oivallusta, jossa ihminen on eliölaji eliölajien joukossa, yhtä luovuttamattoman arvokas ja vaalittava kuin toisetkin, mutta ei missään nimessä elämää tukahduttavina miljardien massoina. Mutta ymmärrys jää saavuttamatta, koska hän kauhistelee tämän oivalluksen sovelluksia esseissani.

Hänen sitaattinsa eivät tarvitse tarkennuksia saati korjauksia, ne ovat kaikki täsmällisiä ja vastaansanomattomia. Valitsen kuitenkin yhden esimerkin, jotta pääsen kertomaan syväekologiasta siltä varalta, että Anhava olisi onnistunut kirjoittamaan jonkun lukijan pökerryksiin.

... kansallissosialismi on vapauttanut maapallon kymmenien miljoonien ylensyövien eurooppalaisten kuormituksesta, niistä kuuden miljoonan lähes ihanteellisen kivuttomalla, ympäristöä haittaamattomalla tavalla.

Joka sana on tässäkin harkittu. Juutalaisia kuljetettiin kaasukammioihin keskitetysti täyteen lastatuissa junissa, tuhoamatta heidän kiinteistöjään, ja uskoteltiin, että heille järjestettiin

työleirille saavuttua peseytymis- ja hygieniatar- kastus suuressa pesuhallissa. Jos joku tiesi tai aavisti, mistä oli kysymys, ja yritti väkijoukossa hälyttää, hänet talutettiin diskreetisti rakennuk- sen taakse ja ammuttiin äänettömällä pistoolil- la niskaan (*Genackschuß*). Pääosa juutalaisista tajusi vain muutaman minuutin ajan kuolevan- sa, kun tehokkaaksi kehitetty kaasu laskettiin halliin. (Lähteenä mm. Rudolf Höss, *Auschwit- zin komendantti*.) Ekotaseen kannalta ihanteel- lista oli vielä ruumiiden hyötykäyttö, hiuksia myöten.

Jos verrataan Stalinin hallinnon vastaa- vaa saavutusta, niin sehän voitti natsit karkean arvion mukaan lähes 4–1 (20 miljoonaa vasta- vallankumouksellista viittä tai kuutta miljoonaa juutalaista vastaan). Mutta heidät kerättiin yksi- tellen aamuöisin klo 3–4 Neuvostoliiton luke- mattomista taajamista suureen määrään paketi- autoja, joissa oli teksti ”Leipää”. Mikä valtava polttoaineen ja kaluston haaskaus ja päästöjen määrä. Teloituksetkin tapahtuivat hajallaan ja epäkäytännöllisesti.

Kaikkein kammottavin oli kuitenkin Bri- tannian ja Yhdysvaltain vuosina 1943–45 toi- meenpanema kolmas kansanmurha, kahden ja puolen miljoonan naisen, lapsen ja vanhuksen surmaaminen Saksan sadoissa kaupungeissa. Muun muassa Jörg Friedrichin *Suuri palo* kuvaa, kuinka operaatio vaati valtaisan sotatarvike- teollisuuden ja ensin tuhansia alas ammuttuja lentokoneita ennen kuin saksalaisten ilmapuo- lustus murrettiin. Vähitellen sitten kehitettiin täydellinen menetelmä. Ensimmäiset lentolai- vueet valaisivat kohteeksi valitun kaupungin, seuraavat raunioittivat sitä massiivisilla kortte- linsärkijöillä ja kolmannet saivat suunnattomal- la määrällä palopommeja aikaan tulimyrskyn, joka surmasi kaikki asukkaat pommisuojiissa- kin. Toisin sanoen kaasukammioihin verrattuna silmitöntä materian ja energian tuhlausta, ilma- kehän ja maaperän vaurioittamista (ja monin kertaisesti enemmän inhimillistä kärsimystä, joka lankeaa ekologiatarcastelun ulkopuolelle). Varsinaisen tarkoituksensa suhteen kaikki nämä hankkeet menivät täysin myttyyn, kuten nyt tie- dämme. Saksalaisten taistelutahtoa ei murrettu,

vaan he taistelivat katkeraan loppuun saakka. Neuvostoliitto on luhistunut, ja elinvoimaiset juutalaiset loistavat niin tieteessä kuin taitees- sakin maailman kulttuurin kärjessä. Ainoa net- totulos nykymaailmalle olisi noiden miljoonien – lisättynä 60–70 vuoden väestönkasvulla – kevennys tämän hetken väestöissä, mutta luku- määriin sisältyy liaksi spekulatiota.

Vielä puutun joihinkin kohtiin Anhavan kiu- sällisen kehnossa argumentaatioissa. Neuvosto- liiton ja läntisen maailman ympäristötuhoista hän intää puuta heinää, kyllä ”pistekuormitus” ja ”hajakuormitus” kertoo näistä kaiken. Aral- järvi ja Siperian romuttuneet öljyputket taitavat olla ainoat merkittävät laaja-alaiset ympäristötu- hot Neuvostoliitossa. Muistan Eduskuntatalossa aikanaan pidetyn metsäseminarin, jossa Matti Kärkkäinen, tehometsätalouden ja avohakkui- den apostoli, esitti pylväsdiagrammeina yhteen- vedon maapallon pohjoisen havumetsävyöhyk- keen koskemattomista metsävaroista. Suomella oli pikkuinen nysä, Ruotsilla vähän korkeampi, Saksalla kai kaksin- tai kolminkertainen, Kana- dalla ehkä kymmenkertainen pylväs Suomeen verrattuna. Neuvostoliiton pylväs nousi yli kuva- taulun jonnekin Eduskuntatalon kattoon. Nyt- hän sitten Suomi ja Saksa tältä puolen, Japani toiselta puolen nakertavat kuin rotat näitä rik- kauksia.

Aivan pöljiä ovat Anhavan perustelut sitä sääntöä vastaan, että ympäristötuhot ovat par- lamentaarisisissa demokratioissa suuremmat kuin diktatuureissa, joissa kansaa kahlitaan. Tottahan herran tähden Weimarin tasavallas- sa 1920-luvulla talous ja kuormitus oli pienem- pi kuin Hitlerin Saksassa, kun edellinen oli 1. maailmansodan raunioiden kaaoksessa ja jäl- kimmäinen vaikutti maan ja Euroopan päästy- tä jaloilleen. Jeltsinin demokraattisen Venäjän tehoton talous selittyi tietysti samoin Neuvos- toliiton hajoamisen kaaoksella, järjestyneiden ja ryhdistyneiden yhteiskuntien ja talouksien välissä. Kiinan ja Intian keskinäinen vertailu, muun kuin väkiluvun osalta, on mieltä vailla.

Väestöräjähdyksen hirmuisesta mittakaa- vasta ja suurtenkin massakuolemien vähäisistä prosentiosuuksista Anhava esittää vaihteeksi

asiallisia lukuja – samoja, joita minäkin monilla luennoillani olen kerrannut. Mutta hän unohtaa viivyttämisen, elämän keston myöhentämisen arvon, jota olen toistuvasti tähdentänyt. Muusta kuin viivytystaistelustahan ei enää olekaan kysymys. Ruandan massamurha joka tapauksessa oli muutaman hetken kevennys, antoi lisää aikaa joillekin eliöille ja eloyhteisöille; paikallisesti hengähdystauko oli varmasti merkittäväkin.

Sukupuutosta (käytän usein sanaa ”maailmanloppu” – jokaiselle eliöllehän on maailmanloppu silloin, kun viimeinen lajikumppani kuolee) kirjoittaessaan Anhava jättää yllättävän paljon elämää jäljelle, kun ihmislaji on vienyt toimensa loppuun. Sukupuuttojen varmaan paras kotimainen asiantuntija akatemiaprofessori Ilkka Hanski lohduttaa Anhavan tavoin, että elonkehä ei kokonaan häviä. Mutta hän tinki eloonjääviksi vain mikrobit (kansantajuisesti sanottuna alle millimetrin mittaiset eliöt), joista jotkut lajit kestävät ties kuinka monisataker- taisia lämpötiloja ja radioaktiivisia laskeumia. Kaikki muu elämä on uhanalaista.

Jonkin kerran Anhava kertoo kaivanneensa minulta kannanottoa. Tämä on tavallaan imartelevaa. Mutta yksi onnettomuusistani on, että olen aikuisiän tunneistani saattanut irrottaa ehkä yhden prosentin esseiden tai esitel- mien kirjoittamiseen (ajatellut olen kyllä paljon enemmän), ja on kovin paljon asioita, joihin en ole ehtinyt puuttua.

Välillä kynä näyttää lähteneen viemään Anhavaa (siihen syntiin lankeavat kyllä joskus paremmatkin kirjoittajat), kun hän fantiseeraa P.L.:n suuresta suosiosta julkisuudessa. Eikö- hän siinä sentään päde ikiaikainen luonnonlaki, että ”totuuden puhujalla ei ole yösjää”. Ei Linkola-paralla ole montakaan kontaktia – ja tuskin yhtäkään ”rattoisaa iltaa” – ”kulttuuri- ja viestintävaikuttajien kanssa, jotka aina ovat valmiita antamaan hänelle palstatilaa ja jakamaan kirjallisia palkintoja”. Muistan saaneeni vuosikymmeniä sitten Eino Leinon Seuran palkinnon (suurenmoisen suklaakonvehtirasian) ja kerran WSOY:n Lauri Jänntti -palkinnon (tosiaan vähän

rahaa, joka tosin meni pennilleen luonnonsuo- jelualueen ostoon). Olisiko muita, ehkä joku muistaa paremmin.

Hienoimpaan lentoonsa Anhavan lyriikka kohoaa, kun hän keksii Saddam Hussein -vai- najan vertautuneen Linkolan mielessä Pyhään Yrjänään. Linkola parka, jälleen kerran. Kyllä minulla on paljon simppelempi tarkastelutapa. Saddamin motiivit olivat aivan yhdentekevät, tulipahan vain (samoin kuin toinen jämerä hal- litsija, Gaddafi) panneeksi hanttiin Yhdysvaltain maailmanvalloitukselle, aseelliselle lähetystyölle markkinatalouden ja tørsäyskulttuurin levittä- miseksi kaikkeen maailmaan.

Nämä Anhavan tyylinäytteet menevät selvästi samaan kategoriaan kuin taannoinen *Kotimaa*- lehden artikkeli, jossa Pentti Linkola oli opis- kellut Sorbonnen yliopistossa yhdessä Pol Potin kanssa.

Aivan vastikään olen huomannut, kuinka osuva on Anhavan siteeraama lausuntoni: ”Jos joutuisin piirtämällä kuvaamaan käsitettä ’kan- sa’, piirtäisin pelkän ammottavan suun, mölise- vän suun”. Näinä päivinä Suomen Yleisradio on toistuvasti esittänyt kuulokuvaa, jossa Perussuo- malaiset-puolueen puheenjohtaja, sivistymättö- myyden ruumiillistuma, huutaa suoraa huutoa: ”Nyt saatiin iso JYTKY!” – ja tätä seuraa kuuli- joiden valtaisa mölinä.

Kaikkialla on todettu, että nyt saatiin kansan ääni kuuluviin; sen uskon. Perussuomalaisten ohjelma vaatii kansainvälisestä ilmastopoliti- kasta irrottautumista, kullankaivuun, uraani- kaivosten ja turpeentuotannon kaikkien estei- den poistamista. Riistan ja petoeläinten kaadot ”kansan käsiin, pois Helsingin ja Brysselin her- roilta”. Luonnonsuojelujärjestöiltä valtionapu pois. ”Eläimiä on suojeltava eläinsuojelijoilta ja luontoa luonnonsuojelijoilta.” Toden totta, sanat ”kansa” ja ”roskaväki” ovat synonyymejä.

Ehkä Jaakko Anhava on kehityskelpoinen. Ehkä hän vielä ilman kohtuutonta tuskaa oppii näkemään, että Linkola ei koskaan ”kirjoita mitä sattuu” eikä koskaan ”puhu läpiä päähänsä”.

Kirjoittaja on kalastaja ja esseisti.